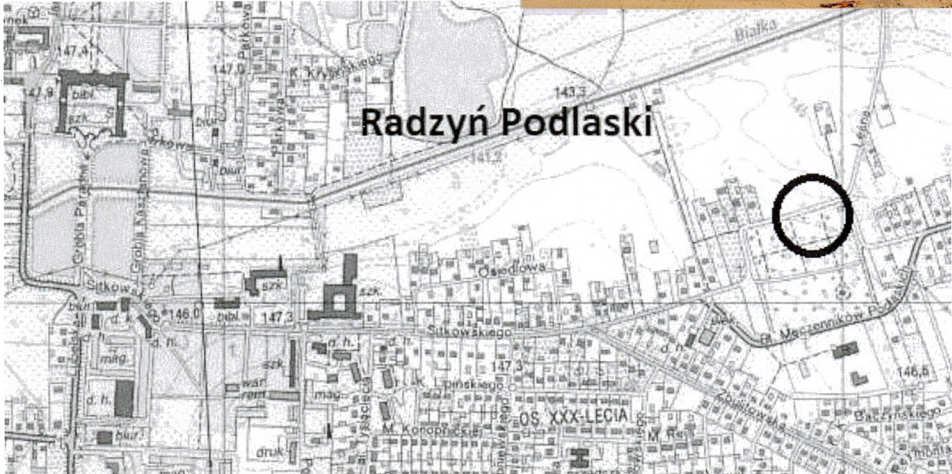

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO
WPISANEGO DO REJESTRU ZABYTEKÓW

1. Nazwa	2. Czas powstania	3. Miejscowość
BRAMA i DWIE FURTY w ogrodzeniu cmentarza parafialnego 0/01/2	1897 r.	RADZYŃ PODLASKI
4. Adres: 21-300 Radzyń Podlaski, ul. Sitkowskiego		
nr ewidencyjny działki – 1959		
nr księgi wieczystej – [REDACTED]		
5. Przynależność administracyjna		
województwo - lubelskie		
powiat – radzyński		
gmina – Radzyń Podlaski		
6. Współrzędne geograficzne		
N 51°46'48.77" E 23°38'20.5"		
7. Poprzednie nazwy miejscowości		
Kozirzynek		
8. Właściciel i jego adres		
Parafia rzymskokatolicka pw. św. Trójcy w Radzyniu Podlaskim 21-300 Radzyń Podlaski, ul. Jana Pawła II 15		
9. Użytkownik i jego adres		
Parafia rzymskokatolicka pw. św. Trójcy w Radzyniu Podlaskim 21-300 Radzyń Podlaski, ul. Jana Pawła II 15		
10. Formy ochrony		
Wpis do rejestru zabytków nieruchomości A/1665 decyzja z dn. z dn. 27.12.2017		

12. Historia

Obecnie istniejący cmentarz parafialny w Radzynie Podlaskim jest czwartym cmentarzem na terenie miasta. Został założony przed 1802 r., gdyż z tego czasu pochodzi pierwsza wzmianka o jego funkcjonowaniu. Początkowo cmentarz miał powierzchnię ok. 64 arów, podzielony był na dwie części (katolicką i prawosławną), w całości ogrodzony drewnianym parkanem. W 1897 r. podczas kolejnego powiększania nekropolii otoczono ją murowanym ogrodzeniem z nieotynkowanych cegieł. Zapewne wówczas wykonano bramę wejściową, pierwotnie zaopatrzoną w drewnianą furtę. Szczyt bramy był zwieńczony dwoma metalowymi urnami. Brama prowadząca na część prawosławną była znacznie skromniejsza i znajdowała się w środku muru. W tym czasie wzniesiono także dom przedpogrzebowy, zwany domkiem grabarza. W I. 20 XX w. rozebrano parkan dzielący wyznania. W 1937 r. zbudowano nowy dom przedpogrzebowy, zaś stary zaczął pełnić funkcję niewielkiego magazynu na materiały i narzędzia grabarza. Po II wojnie światowej gruntownie przebudowano furtę prowadzącą na część prawosławną. Pewne zmiany zaszły także w wyglądzie bramy głównej, w której zachowały się dwa murowane filary, uzupełnione nową żelazną bramą. Przez wiele lat brama była nieremontowana i niszczała. Dopiero w trakcie remontu przeprowadzonego w 2018 r. wymieniono bramę główną i furty na nowe metalowe wykonane z płaskowników oraz odtworzono wschodni filar bocznej furty.

13. Opis

Sytuacja: Cmentarz parafialny w Radzynie Podlaskim znajduje się w południowowschodniej części miasta, na krańcu ul. Sitkowskiego wyprowadzonej spod pałacu w kierunku wschodnim. Od północy cmentarz obiega ul. Sitkowskiego, od strony południowej ul. Bł. Męczenników Podlaskich, natomiast pod wschodu ul. Podlaska. Nekropolia położona jest pośród zabudowy miejskiej, znacznie w tym części rozluźnionej. Główna brama wjazdowa znajduje w zachodniej środkowej części muru. Po pd. stronie ogrodzenia, w odległości ok. 200 m usytuowany jest rzymskokatolicki kościół parafialny pw. św. Anny.

Materiał, konstrukcja, technika:

Brama wykonana jest z cegieł ceramicznych pełnych, łączonych zaprawą wapienną (częściowo wymienioną na cementową w 2018 r.), fragmentarycznie otynkowanych. Bramę współtworzą dwa filary, na których rozpięte są metalowe, dwuskrzydłowe wrota oraz flankujące ją dwa niskie słupki z pojedynczymi furtkami. Podzielone na dwie części - dolną i górną – filary, opięte są pseudopilastrami. Dolną wydziela wydatny daszek wsparty na profilowanym gzymsie. Ściany tej części są artykułowane wysuniętymi z lica muru poziomymi, otynkowanymi, pasami z cegieł, które zostały przeplecione pasami pozbawionymi tynku. Całość nawiązuje układem do boniowania. Górna część artykułowana jest z czterech stron prostokątnymi wnękami, w których umieszczono łaćńskie krzyże. Filary zwieńczone są czworobocznymi, uskokowymi czapami, podciętymi nieznacznie wyładowanym gzymsem oraz pełnym belkowaniem. Na nich umieszczono żeliwne, „płonące” wazony, nawiązujące kształtem do urn, ujęte zgeometryzowanymi uszami. Na filarach rozpięta jest współczesna dwuskrzydłowa brama z metalowych prętów, z zakończeniem w formie kwiatonów. Flankujące część centralną furtki zawieszone są na czworobocznych słupkach nakrytych czteropołaciowymi czapami. Jednoskrzydłowe furtki nawiązują formą i dekoracją do bramy głównej.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
nie dotyczy	nie dotyczy	brama wejściowa	Brama wejściowa
18. Stan zachowania		19. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
<p>Po gruntownym remoncie przeprowadzonym w sierpniu 2018 r. brama jest w bardzo dobrym stanie, cegły oczyszczono, na filarach położono nowe tynki i pomalowano, wazony zostały wypięskowane i pokryte farbą proszkową.</p>		<p>Nie widzi się zagrożeń.</p>	

20. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

1. Inwentarz fundi instructi kościoła i beneficjum par.: Radzyńskiej 1920, k. 5 v, Archiwum Diecezjalne w Siedlcach, Akta kurii diecezjalnej podlaskiej, sygn. 5 I, Akta parafii w Radzynie.

23. Bibliografia

1. A. Cebulak, P. Hapka, P. Mras, Opracowanie ewidencyjne katolickiego cmentarza parafialnego w Radzynie Podlaskim, Lublin 1982 mps, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie, Delegatura w Białej Podlaskiej.
2. J. Zawada, Cmentarz parafialny w Radzynie Podlaskim, Radzyński Rocznik Humanistyczny, tom 9, 2011, s. 135-158.
3. P. Hapka, Opis architektoniczno-przestrzenny cmentarza parafialnego oraz zespołu kościelnego, [w] T. Semeniuk, Kalendarium dziejów Parafii Św. Trójcy w Radzynie Podlaskim oraz Dekanatu Radzyńskiego, Radzyń Podlaski 2006, s. 326.

25. Źródła ikonograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania)

21. Uwagi

22. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

24. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Tekst Jacek Studziński sierpień 2018

plany, rysunki Jacek Studziński sierpień 2018

fotografie Jacek Studziński sierpień 2018

26. Załączniki

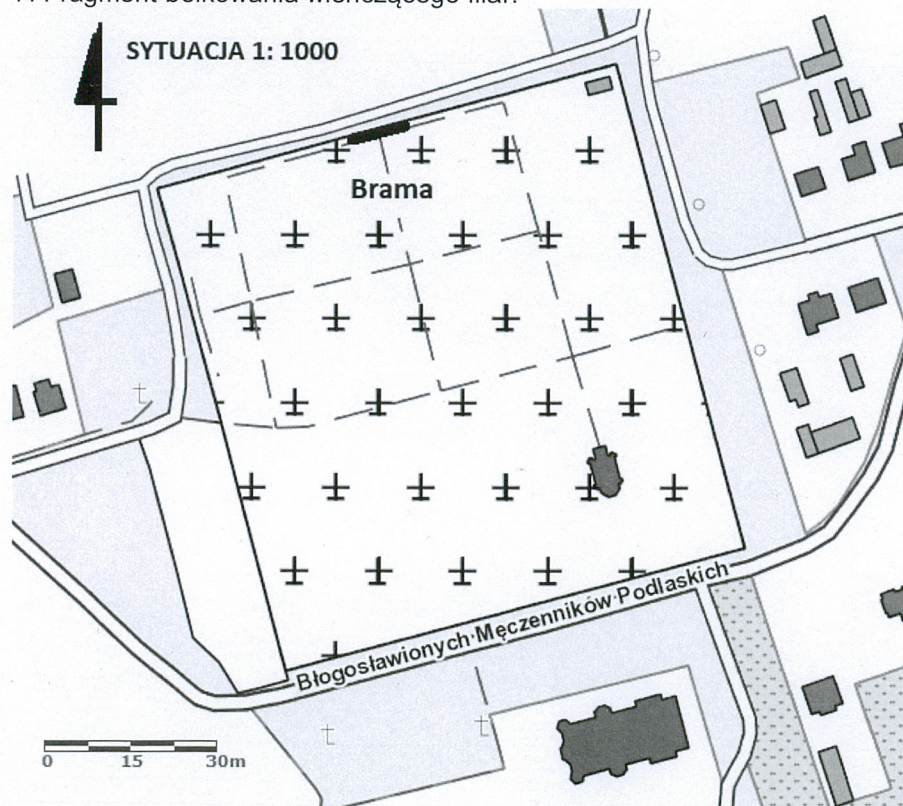
nr 1, 2,

1. Miejscowość	Radzyń Podlaski	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres Brama i dwie furty na cmentarzu parafialnym	6. Zawartość załącznika Fotografie, orientacja
2. Gmina	Radzyń Podlaski		
3. Powiat	radzyński		
4. Województwo	lubelskie		

Spis fotografii:

1. Widok na bramę od płn.
2. Widok na bramę od pld.
3. Widok na bramę i furty od zach.
4. Filar bramy – widok od pld.
5. Wazon-urna posadowiony na filarze.
6. Filar i furta widok od płn.
7. Fragment belkowania wieńczącego filar.

2

3

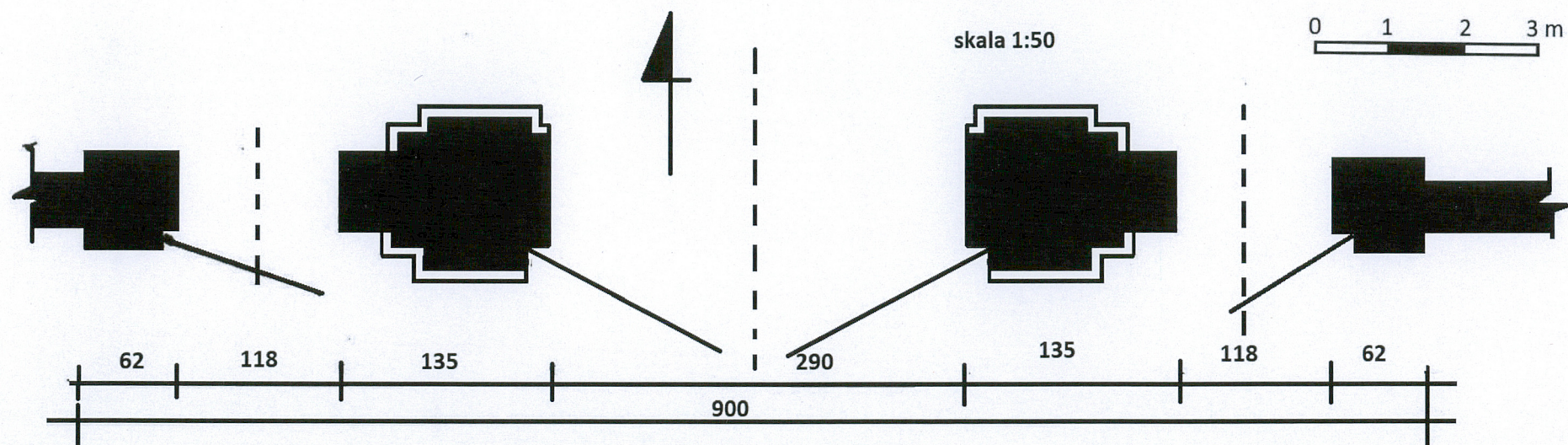
4

5

1. Miejscowość	Radzyń Podlaski	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres Brama i dwie furty na cmentarzu parafialnym	6. Zawartość załącznika Fotografie, rzut przyziemia
2. Gmina	Radzyń Podlaski		
3. Powiat	radzyński		
4. Województwo	lubelskie		

6

7